

TARIM VE ORMAN
BAKANI PROF. DR.

VAHİT KİRİŞÇİ:

Kuraklık ve Savaşa Karşı Gerekli Tedbirler Alındı

Dünya gündemi sık sık savaş ve hastalıklarla sarsılsa da gıda ve güvenliği, dünyanın her zaman ana gündemi. Türkiye’de de önce salgın ardından savaşla değişen dengeler sonrası market fiyatları her zamankinden daha çok dikkat çekiyor. Pandemi sonrası yorgun dünyanın, Rusya-Ukrayna Savaşı gölgesindeki yeni gıda mücadelesinin Türkiye penceresinden nasıl görüldüğünü; yapılanların, yapılacakların ve yapılması gerekenlerin neler olduğunu yeni Tarım ve Orman Bakanımız Sayın Prof. Dr. Vahit Kirişçi ile konuştuk.

Rusya-Ukrayna Savaşı’nın dünya gıda tüketimine yansımaları sıklıkla konuşuluyor. Bu çerçevede Türkiye’de arz açığı ya da stratejik ürünlerin üretiminde bir problem var mı? Mesela önümüzdeki sene ayçiçeği yağında yine Rusya ve Ukrayna’ya mı bağlı kalacağız, yoksa tedbirler alındı mı? Aslında aynı soruyu buğday ithalatı için de sormak isterim.

Malumunuz olduğu üzere Şubat sonu itibarıyla Rusya’nın Ukrayna’ya müdahalesi ile başlayan kriz Karadeniz taşımacılığını bir süre sekteye uğratmış, tarımsal ürün ticaretinde aksamalar meydana gelmiştir. Ancak halihazırda Rusya, Karadeniz limanlarından ihracata devam etmektedir.

TMO’NUN TEDBİRLERİ YETERLİ

Her ne kadar Rusya ve Ukrayna, ülkemizin hububat ithalatında önemli tedarikçiler olsalar da dünyanın farklı bölgelerinde büyük ölçekli buğday ihracatı yapan farklı ülkeler de mevcuttur. Nitekim bu büyük ihracatçılar piyasaya ürün arzını sürdürmektedir. Üstelik dünyada önemli hububat ihracatçısı ülkelerin yeni sezon üretim beklentilerine yönelik olumlu raporlar da yayınlanmaktadır.

Ülkemizin bu yıl yaşamış olduğu kuraklık nedeniyle Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) tarafından oluşacak arz açığı dikkate alınarak, gerekli tedbirler ivedilikle alınmış ve kamu stokları takviye edilmiştir. TMO stoklarındaki ürünler un ve yem regülasyonu kapsamında besici ve yetiştiricilerimiz ile ilgili sektörlerimize uygun fiyatla satılmış ve ülkemizde hububat mamullerinin üretim

maliyetine destek olunmuştur. TMO satışları sayesinde hububat mamullerinde tedarik sorunu yaşanmamıştır. Diğer taraftan yaşanan Rusya-Ukrayna Savaşı’nın tüm emtia fiyatları üzerindeki olumsuz etkisinin dünyada hububat fiyatlarının aşırı yükselmesine neden olmasına rağmen yurt içi hububat fiyatları TMO’nun uygun fiyatlı ürün arzı sayesinde dünya fiyatlarının altında seyretmiştir.

Ayçiçeği konusunda da gerekli tedbirler alınmıştır. Nitekim geçtiğimiz yıldan bu yana ayçiçeği yağında piyasa istikrarını sağlama noktasında bir miktar dış alım gerçekleştirdik ve stoklarımızdaki ürünleri perakende olarak halkımıza sunduk.

2021 ve 2022’de şu ana kadar 4 parti halinde ithalatı gerçekleştirilen 23 bin ton ham ayçiçeği yağı, imalata verilerek 20 bin ton yemeklik ayçiçeği yağı elde edilmiştir. Yapılan imalatlardan alınan yemeklik ayçiçeği yağları 5 litrelik tenekelerde tüketime sunulmuştur.

5 litrelik ayçiçeği yağları Tarım ve Kredi marketlerinde ya da bunların bulunmadığı yerlerde TMO’nun satış noktalarında, ayrıca dijital ortamda e-PTTavm üzerinden satılmaktadır.

Diğer yandan Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 2020-2021 piyasa yeterlilik oranlarımız, ekmeçlik buğdayda yüzde 89,2, makarnalık buğdayda yüzde 259 olup genel itibarıyla buğdayda yeterlilik oranımız yüzde 102,3’dür. Bununla birlikte 2021’de yaşanan kuraklık nedeniyle buğday üretimimiz 17,7 milyon tona gerilemiştir.

Buğday ithalatımız büyük bir çoğunlukla buğday mamulleri ihracatı amacıyla yapılmaktadır. 2021’de 2,44 milyar dolarlık buğ-

day ithalatına karşılık, 3,23 milyar dolarlık buğday mamulleri (un, makarna, vb.) ihracatı yapılmıştır. Böylece buğday dış ticaretinde, 795 milyon dolar dış ticaret fazlası elde edilmiştir. Türkiye, dünya un ihracatında birinci, makarna ihracatında ise ikinci sıradadır.

Hububat piyasasında olduğu gibi baklagiller piyasasında da Türkiye dünyanın önemli ülkelerinden biridir. 2021’de ülkemizde 305 bin ton kuru fasulye üretimi ile tüm zamanların üretim rekoru kırılmıştır. Ülkemiz dünya nohut üretiminde 2’nci, mercimek üretiminde ise 4’ncü sıradadır. 2021’de 64 bin ton kuru fasulye, 168 bin ton nohut ve 227 bin ton mercimek ihracatı gerçekleştirilmiştir.

EKİLİ ALANLARIMIZ 23,4 MİLYON HEKTARA YÜKSELDİ

2021’de ülke genelinde öncelikle arz açığı olan hububat ve baklagiller üretimi ile yem bitkilerinin ekiliş alanlarının artırılması, kaba yem ihtiyacımızın yerli kaynaklardan karşılanabilmesi, nadas alanlarının azaltılması ve atıl arazilerin tarıma kazandırılması amacıyla Bakanlığımızca bitkisel üretimin artırılmasına yönelik yürüttüğümüz faaliyetler ile;

- 3 milyon dekar alan tarımsal üretime kazandırılarak toplam ekilen alan 23,4 milyon hektara yükseldi
- Nadas alanları 1,1 milyon dekar azaldı
- Uzun yıllardan beri azalışta olan tarla alanında 2021’de 4 milyon dekar artış yaşandı
- Bununla birlikte; yabancı menençik ve delice gibi yeni türler aşlanarak üretime kazandırıldı.

Buğday ithalatımız çoğunlukla buğday mamulleri ihracatı amacıyla yapılmaktadır. 2021’de 2,44 milyar dolarlık buğday ithalatına karşılık, 3,23 milyar dolarlık buğday mamulleri (un, makarna, vb.) ihracatı yapılmıştır. Böylece buğday dış ticaretinde, 795 milyon dolar dış ticaret fazlası elde edilmiştir. Türkiye, dünya un ihracatında birinci, makarna ihracatında ise ikinci sıradadır.

KURAKLIKLA MÜCADELE POLİTİKALARI YÜRÜTÜYÜRÜZ

İklim değişikliği ile gıda güvenliği ilişkisini son dönemde çok konuşmaya başladık. Sizin öngörüleriniz nelerdir; gelecek projeksiyonunuzda neler var?

2021'de etkili olan küresel ısınmaya bağlı olarak yaşanan yağış rejimindeki düzensizlik ve kuraklık nedeniyle ülkemiz bitkisel üretim miktarında bir önceki yıla göre yüzde 6 azalma gerçekleşmiştir.

Ülkemizde 2021'de meydana gelen kuraklık nedeniyle, buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale, nohut ve mercimek üreticilerimiz bir miktar verim kaybı yaşadı. Kuraklıktan zarar gören toplam 651 bin 102 üreticimize, verim kaybı oranlarına göre dekara 30 ile 100 TL arasında değişen miktarlarda toplam 2,6 milyar TL kuraklık desteği ödemesi yapılmıştır. Böylece üreticilerimizin yaşamış olduğu verim kaybı telafi edilmiştir.

Yine yaşanan küresel kuraklıktan etkilenmenin asgari düzeyde düşürülmesi amacıyla Bakanlığımız tarafından geliştirilen kuraklığa toleranslı çeşitlerdeki buğday tohumları Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) işletmelerinde artırılarak üretilmektedir.

Bu kapsamda, ülkemizde kuraklığın olumsuz etkilerinin yaşandığı 2021 itibariyle, piyasadaki arz açığı dikkate alınarak stoklarımızı takviye ettik ve hemen akabinde politikalarımızı hayata geçirdik.

Ülkemiz temel gıda ürünlerinde tüketicilerimiz aleyhine oluşacak fiyat artışlarının önüne geçmek üzere Temmuz'dan itibaren Yem Regülasyonu ve Eylül'den itibaren Un Regülasyonu çalışmalarını başlattık.

Piyasalara 8,9 milyon ton ürün arz ettik, 7,4 milyon ton satış yaptık. Bu çalışmalarımız ile ilgili sektörlere sağladığımız uygun fiyatlı hammadde satışlarının ekonomimize doğrudan ve dolaylı toplam katkısı 19 milyar TL'yi buldu. Biz iklim değişikliğine bağlı verim düşüşü olmasına karşın verilen desteklerden de belli olduğu üzere ne vatandaşımızı ne de üreticimizi mağdur etmedik, bundan sonra da bu konuda kimseyi mağdur etmeyeceğimizin bilinmesini isteriz.

TARIMSAL DESTEKLERİMİZİ ARTIRDIK

Cumhuriyet döneminde hükümetler arasında tarıma en çok destek Erdoğan'ın başbakanlığı ve başkanlığı sırasında oldu. Rakamlar bize bunu söylüyor. Ama Türkiye, nüfusu artan bir ülke; sizce bu destekler yeterli mi ya da tarımsal üretimi arttırmak adına ne tür çalışmalar ve yollar izliyorsunuz? Ve bizimle bu tarım destek rakamlarını paylaşır mısınız?

2002'de 1,8 milyar TL olan tarımsal destek bütçesi her yıl artırılarak 2022'de 29 milyar TL'ye çıkarılmıştır. Bitkisel üretim desteklerine 2022'de ayrılan pay ise 17,3 milyar TL olarak belirlenmiştir. Hububat grubunun, destekleme içerisindeki payı yüzde 32'den yüzde 45'e çıkarılmıştır. 2019'da hububat desteklemelerinde önemli artışlar yaşanmış, mazot desteği 15 TL/da'dan 19TL/da'ya, gübre desteği 4 TL/da'dan 8 TL/da'ya ve fark ödemesi desteği 5 kr/kg'dan 10 kr/kg'a yükseltmiştir.

2020'de ise sertifikalı tohum kullanım desteği hububat grubunda 8,5 TL/da'dan 16 TL/da'a, gübre desteği ise 8 TL/da'dan 16 TL/da'ya yükseltmiştir.

Küresel emtia piyasalarında yaşanan dalgalanmalar nedeniyle artan gübre fiyatları karşısında çiftçilerimizin olumsuz etkilenmemesi ve tarımsal üretimin kesintisiz devam etmesi için 2021'de 2020 ürününü kapsayacak şekilde mevcut gübre destekleri yüzde 100 artırılmıştır. Ayrıca, 2021 üretim sezonuna ait hububat grubunda yer alan ürünlerin gübre desteği yüzde 25, 2022 üretim yılı için ise tüm ürünlerin gübre desteği yüzde 100 oranında artırılmıştır.

Destekleme birim fiyatlarında en yüksek artış sertifikalı tohum kullanım desteğinde yapılmıştır. 2020 üretim yılı için yüzde 25-166 oranında desteği artırılmıştır. 2022 üretim yılı için hububat grubunda yüzde 50 artırılarak ödenecektir. Artan girdi maliyetleri karşısında çiftçilerimizi koruyacak ve kollayacak her türlü tedbir uygulamaya geçirmektedir.

Ülkemizde kuraklığın olumsuz etkilerinin yaşandığı 2021 itibariyle, piyasadaki arz açığı dikkate alınarak stoklarımızı takviye ettik ve akabinde politikalarımızı hayata geçirdik. Ülkemiz temel gıda ürünlerinde tüketicilerimiz aleyhine oluşacak fiyat artışlarının önüne geçmek üzere Temmuz'dan itibaren Yem Regülasyonu ve Eylül'den itibaren Un Regülasyonu çalışmalarını başlattık.

Küresel emtia piyasalarında yaşanan gelişmelere bağlı olarak artan girdi maliyetlerinin karşılanmasına katkı sağlamak amacıyla stratejik öneme sahip buğday, arpa, çavdar, yulaf ve tritikale üreticilerine 2022'de mevcut desteklere ilave olarak dekara 50 TL toplamda 3,2 milyar TL Ek Girdi Desteği ödemesi yapılmıştır. Mazot, gübre, sertifikalı tohum ve ek girdi desteği olarak dekara toplam 116 TL ödenmiştir.

Saydığım bu bitkisel üretim desteklerinin yanı sıra hayvancılık, su ürünleri, kırsal kalkınma başta olmak üzere bu yıl toplam 29 milyar TL destek vereceğiz. Böylelikle son 20 yılda reel rakamlarla çiftçilerimize yaklaşık 400 milyar TL tarımsal destek sağlamış olacağız.

ORMANLARIMIZI KORUMAK VE GÜÇLENDİRMEK İÇİN ÇALIŞIYORUZ

Geçtiğimiz sene orman yangınları canımızı çok yaktı. Ve yine bir orman yangınları mevsimine girmek üzereyiz. Hazırlıklarınızı sorsak...

Bu yıl meydana gelecek muhtemel orman yangınlarına karşı hem hava hem de kara gücümüzü daha da güçlendiriyoruz. 39 olan helikopter sayımızı 55'e, uçak sayımızı 3'ten 20'ye, İHA sayımızı 4'ten 8'e yükselttik. Rezerv güç olarak 25 helikopter, 2 uçak ve 1 İHA hazırda beklemektedir. Yangınların söndürülmesinde en önemli güç olan karadan müdahale ekiplerini de önemli ölçüde artırdık. Orman teşkilatı başta olmak üzere, jandarma, sivil toplum kuruluşları ve gönüllü vatandaşlarımıza yangınlara karşı eğitim verdik, vermeye devam ediyoruz. Bu eğitimlere 21 bin teşkilat mensubumuzun yanı sıra 20 bin askeri personel ve 100 binin üzerinde gönüllü vatandaşımızın katıldığını belirtmek isterim. Yeni katılacak 5 bin işçi, 283 mühendis ve bin 500 orman muhafaza memurumuz ile ekiplerimizi daha da güçlendirmiş olacağız.

Bu konuda atılan bir diğer önemli adım da yangınlara karşı profesyonel mücadele edecek "ORKUT" ekiplerinin kurulması olacak. Özel eğitimlerden geçen 462 kişilik bu ekip, yangında ulaşılmaz zor bölgelere ilk müdahalede aktif rol oynayacaktır. Ayrıca, 150 kişilik yangın uzmanı da operasyonu sahada anlık veriler ışığında yönetmeye çalışacaktır.

Karayolları Genel Müdürlüğü ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile koordinasyon çerçevesinde 185 dozeri, 12 su tankerini, 25 greyderi, bin 913 ekskavatörü ve 229 treyleri de şu an da rezerv gücümüz olarak envan-terde bulunduruyoruz. Bilimsel veriler ve tecrübeler göstermiştir ki yangınların söndürülmesinde asıl güç kara ekipleridir. Havadan ne kadar müdahale ederseniz edin yangınlara karşı savaşı ancak kara birlikleriyle kazanırsınız. Orman yangınlarına karşı devletin birçok kurumu eş güdümlü çalışmalar yürütmektedir. Bu bağlamda orman yangınları AFAD'ın müdahale planları kapsamına alınmıştır.

Türkiye orman varlığını artırma sıralamasında Avrupa'da birinci, dünyada dördüncü. Ama yapılan algıya bakarsanız, Türkiye'de değil orman, tek tük ağaç bile kalmadı. Benim sizin bakanlığınızdan

edindiğim rakamlar, son 20 yılda 6 milyara yakın fidanın toprakla buluşturulduğu yönünde. Sadece ormanda değil tarımla ilgili birçok konuda da sürekli bir algı operasyonu yapılıyor, sizin bunlara karşı bir öneminiz, diyeceğiniz var mı?

Ülkemiz orman varlığını artırabilen nadir ülkelerden biri olma özelliğine sahiptir. Uygun alanlar üzerinde çok maksatlı ağaçlandırma ve toprak muhafaza çalışmaları gerçekleştirilmiş, böylece bir yandan orman alanları artırılırken bir yandan da erozyonun ve rüsubat taşınımının önlenmesi, yeni rekreasyon, ekoturizm alanlarının, yeni karbon yutaklarının, oksijen kaynaklarının teşkili sağlanmıştır. Bununla birlikte özellikle gelir getirici türler kullanılarak yapılan ağaçlandırmalarla da yöre halkı ekonomisine katkıda bulunulması hedeflenmiştir. Bu kapsamda, ülke geneli için hazırlanan ve belirlenen öncelikli faaliyet alanlarının yer aldığı proje ve eylem planları uygulamaya aktarılmıştır.

Orman ekosistemlerinin sağlığının izlenerek, ormanların biyotik ve abiyotik zararlılara karşı korunması, orman varlığının sürdürülebilirliğinin sağlanması, mevcut ormanların geliştirilmesi, toplam orman varlığının ve verimli orman alanlarının artırılması, orman kaynaklarının ekonomik, ekolojik ve sosyal açıdan verimli kullanılmasının sağlanması ve orman ürün çeşitliliğinin artırılması, erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması ve islah edilen mera alanlarının artırılması, orman köylüsünün sosyo-ekonomik yönden kalkınmasına katkı sağlayarak; yaşam kalitesinin iyileştirilmesi, gelir kaynakları çeşitliliğinin artırılması ve istihdam sağlanması, program dönemi öncelikli hedeflerimiz arasında yer almıştır.

Her yıl ortalama 600 milyon fidanı toprakla buluşturan bir orman teşkilatına sahibiz. Yaptığımız ağaçlandırma çalışmaları neticesinde 2021 sonu itibariyle ülkemiz 23.1 milyon hektarlık orman alanına sahip durumdadır. 2023'te bu rakamı 23,4 milyon hektara çıkarmayı hedefliyoruz.

Yerli üretim konusunda inşallah cumhuriyetimizin yüzüncü yılı olan 2023'te Gemlik Gübre tarafından 550 bin ton kapasiteli üre gübresi tesisi, 2025'te ise Etibakır A.Ş. tarafından Samsun'da 250 bin ton kapasiteli DAP ve kompoze gübre tesisi hizmet vermeye başlayacak. Ayrıca 2025'te Gübretaş'ın 250 bin ton kapasiteli DAP ve kompoze gübre tesisinin üretime alınması hedefleniyor.

2025'TE GÜBREDE 1 MİLYON TON EK ÜRETİM DEVREYE GİRECEK

Gübre fiyatlarında büyük bir artış yaşandı ve bu, çiftçinin en büyük sorunlarından biri. Bu durumun sebeplerinden biri de ülkemizde üretiminin kısıtlı olması ya da yetmemesi diyelim. Yerli yeterli üretim için diyecekleriniz var mı?

Ülkemizde gübre üretimi son 20 yılda yüzde 83 artış ile 6 milyon 335 bin 104 tona ulaşmıştır. Yine ülkemizde gübre kullanımı ise son 20 yılda yüzde 43 artışla 6,5 milyon tona ulaşmıştır. Ayrıca ülkemiz kaynakları kullanılarak yerli imkanlarla üretilen organik gübre kullanımının artırılması için, ilk defa 2019 üretim sezonundan itibaren gübre desteğine ilave olarak, organik ve organomineral gübre kullanan çiftçilerimize verilen dekara 10 TL gübre desteği ödemesi de yüzde 100 artışla dekara 20 TL olarak belirlenmiştir. Bakanlığımız tarafından 2020'de 18,77 milyon TL ve 2021 yılında 79,6 milyon TL organik ve organomineral gübre desteği ödemesi yapılmıştır.

Ayrıca yurt içi gübre arz güvenliğinin sağlanması adına; ülkemizde hem gübre ihracatı hem de gübre hammaddesi olarak kullanılan amonyak ve sülfürik asit ihracatı kayda bağlanarak kısıtlanmıştır.

Yerli üretim konusunda da inşallah cumhuriyetimizin yüzüncü yılı olan 2023'te Gemlik Gübre tarafından 550 bin ton kapasiteli üre gübresi tesisi, 2025'te ise Etibakır A.Ş. tarafından Samsun'da 250 bin ton kapasiteli DAP ve kompoze gübre tesisi hizmet vermeye başlayacaktır. Ayrıca 2025'te Gübretaş tarafından 200-250 bin ton kapasiteli DAP ve kompoze gübre tesisinin üretime alınması hedeflenmektedir.

ÇİĞ SÜT DESTEĞİ YAPIYOR VE TAKİP EDİYORUZ

Halk arasındaki her konuşmada iş eninde sonunda süt ve ete geliyor. Bunlar temel gıdalar. Hayvancılık ve süt hayvancılığında neredeyiz, bundan sonrasında neler yapacağız?

Ülkemizin sahip olduğu hayvan stoklarının korunmasına yönelik uyguladığımız çeşitli önlemler var. Bunlardan birisi damızlık niteliği olan büyükbaş dişi hayvanlar ile gebe hayvanların kesimine kesinlikle izin vermiyoruz. Ayrıca 16 Mart 2022 itibarıyla büyükbaş ve küçükbaş hayvan ihracatına kısıtlama getirdik. Damızlık hayvan

ihracatını KKTC, Azerbaycan ve Nahçıvan'a yapılacak ihracatlar hariç olmak üzere askıya aldık.

Hayvan varlığımızı koruma gayretimizin yanı sıra en büyük paydaşımız olan çiftçimizin büyük emeklerle gerçekleştirdiği üretimin karşılığını bir şekilde vermeliyiz ki bu üretimin devamını sağlayabilelim. Bu süt için, et için, hububat için de geçerli elbet. Süt fiyatları belirli dönemlerde Ulusal Süt Konseyi tarafından çığ inek sütü sınıflandırılması tebliğine uygun olarak tespit ediliyor. Bu yıl 1 Ocak 2022 - 31 Mart 2022 arasında litresi 4,70 TL olarak uygulandı. Bu fiyat 1 Nisan 2022 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 5,70 TL olarak belirlenmiştir. Bakanlığımızca Çığ Süt Destekleme Primi ise çığ süt üretiminde sürdürülebilirliğin devamı, girdi maliyetlerinin azaltılması, arz talep dengesinin korunması ve tüketici çıkarları da dikkate alınarak 0,2 TL/Litre'den 5 kat artışla 1 Mart 2022'den geçerli olarak litrede 1 TL olarak belirlenmiştir.

Piyasa koşullarına göre yeniden değerlendirme yapan Ulusal Süt Konseyi, 15 Mayıs 2022'den itibaren geçerli olmak üzere soğutulmuş çığ süt tavsiye satış fiyatını litrede 7,50 TL olarak belirlemiştir. İlave olarak ise ayrıca listede 0,2 TL destek sağlanacaktır.

Bakanlığımız çığ süt üretim maliyetleri ve tüketicilerimizin süt ve süt ürünlerine erişebilirliklerini yakından ve anlık olarak takip etmekte olup, üretici ve tüketici çıkarları göz önünde tutularak sürdürülebilirliğin sağlanması için gerekli adımları atmaktadır.

Bu kapsamda sürdürülebilirliğin sağlanması ve girdi maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla Bakanlığımızca 2021'de üreticilerimizin hesaplarına çığ süt prim desteği ve çığ süt analiz desteği kapsamında 2 milyar 560 milyon TL, 2022'de ise şu ana kadar 711,6 milyon TL çığ süt destek primi yatırılmıştır. Bu yıl destek ödemelerine devam edilecektir. Bugün olduğu gibi bundan sonra da Tarım ve Orman Bakanlığı olarak biz hem üreticimizi hem de tüketicimizi mağdur etmeyecek adımlarla çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Yaşanan gelişmelere bağlı olarak artan girdi maliyetlerinin karşılanmasına katkı amacıyla stratejik öneme sahip buğday, arpa, çavdar, yulaf ve tritikale üreticilerine 2022'de mevcut desteklere ilave olarak dekara 50 TL toplamda 3,2 milyar TL Ek Girdi Desteği ödemesi yapıldı. Mazot, gübre, sertifikalı tohum ve ek girdi desteği olarak dekara toplam 116 TL ödendi.

ATIL ALANLARI TARIMSAL ÜRETİME KAZANDIRIYORUZ

Sulama sorununda büyük bir çözüm yaşandı. Bilhassa grda deposu ovalarda bunu çok net görüyoruz. Ama tarlaların parçalanması tam anlamıyla durdurulamadı. Ve bu da atıl kalan tarım alanları demek. Yeni bir çalışmanız var mı bu konuda?

2022'de ülke genelinde atıl, boş bırakılan ve nadas alanlarının değerlendirilmesi, stratejik öneme sahip, arz açığı olan ürünlerde üretimin artırılması, kuraklığa dayanıklı çeşitlerin ekilişlerinin yaygınlaştırılması, yem bitkisi ekiliş alanlarının ve üretim miktarının artırılması amacıyla yaklaşık 400 proje hayata geçirilmiştir.

08 Mart 2022'de Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesinin Desteklenmesine İlişkin Karar yayınlanarak yürürlüğe girdi. Bu kararla birlikte boş bırakılan, atıl durumda bulunan veya nadasa bırakılan araziler, uygun münavebe planı ve ekim yöntemleri kullanmak suretiyle tarımsal üretime kazandırılacak. İklim değişikliğini dikkate alarak, uygun çeşitlerle hububat, baklagiller ve yağlı tohumlu bitkilerin üretimi geliştirilecek.

Yine aynı karar kapsamında işlemeli tarıma uygun olmayan arazilerde, katma değeri yüksek bitki türlerinin üretimi artırılabilecek. Hasat sonrası kayıpları azaltmak ve katma değeri artırmak amacıyla birincil üretim sonrası kurutma veya işleme tesisleri kurulacak. Doğal ekolojilerinde var olan bitki türlerinin aşılama, çeşit değişimi ve benzeri teknik uygulamalarla birim alandan elde edilen verimini artırmak için çalışmalar sürdürülecektir.

YERLİ TOHUM GELECEK İÇİN KRİTİK VE STRATEJİK ÖNEME SAHİP

Dünyanın en büyük üçüncü tohum gen bankası bizde; tarımda tohum çeşitliliği yapıyoruz ama her ne hikmetse Türk kamuoyunda şöyle bir şayia dolaşıyor: Tohumda İsrail'e bağlıyız! Siz neler söylemek istersiniz?

Biz tohum üretimi alanında oldukça başarılı sayılabilecek bir ülkeyiz. Kaliteli tohumluğa ulaşmak için Bakanlık olarak tohumda AR-GE ve ıslah faaliyetlerimiz hem güçlü bilgi deneyimi hem de güncel teknoloji ve altyapı kullanılarak tüm hızıyla devam etmektedir. Ülkemiz son yıllarda dünyada tohumculuk sektöründe adından söz ettiren bir duruma gelmiş olup, 1 milyon 400 bin ton sertifikalı tohumluk üretimi-miz olup, 90'dan fazla ülkeye de tohum ihracatı yapılmaktadır.

Tohumculuk sisteminin ana unsuru etkin tohumculuk üzerine yapılan araştırma geliştirme projeleridir. Yerli tohumculuğun geliştirilmesi için yerli bitki ıslahı ve geliştirme çalışmalarının artarak devam etmesi büyük önem arz etmektedir. Tohumculuk sektörünün içerisinde yer alan ve fonksiyonlarının etkin olarak yerine getirilmesini sağlayacak olan bitki ıslahı ve çeşit geliştirme, genetik araştırmalar, çeşitlerin değerlendirilmesi; tanıtım ve yaygın, özel bilgi, beceri ve tecrübe gerektiren konulardır. Ülkemizdeki ıslah çalışmalarında birçok gelişmiş ülkede kullanılan markör teknoloji kullanılarak uygun bitkilerin hızlı ve doğru tespitinin çok kısa sürede yapılması, özellikle verim düşüşlerine neden olan hastalıkların engellenmesi ve ekonomik önemi yüksek olan kalitenin ve verimin artırılması temel stratejimizi oluşturmaktadır.

Bu hedefe yönelik Bakanlığımıza bağlı araştırma enstitülerinde yaptığımız AR-GE çalışmaları sonucunda; 2022 Mayıs itibarıyla yüzde 100 yerli ve milli 911 tarla bitkisi ile 257 sebze çeşidi olmak üzere toplam bin 168 çeşit ile yerli ve milli tohumculukta büyük pay sahibidir.

Tarımsal üretimin başlangıcı olan tohum, gelecek için tüm dünyada kritik ve stratejik bir öneme sahip olacaktır. Tarla bitkileri alanında, Türkiye'de üretilen sertifikalı tohumluk üretiminin yaklaşık yüzde 43'lük kısmı Araştırma Enstitülerimiz tarafından geliştirilen çeşitlerden oluşmaktadır. Ekmeklik buğdayda 123 tescilli ve üretim iznli olan toplam 332 bin 307 ton sertifikalı tohumluk üretiminde 192 bin 738 ton ile yüzde 58'lik

paya sahiptir. 123 adet ekmeklik buğday çeşidimizin 9 milyon 500 bin ton ile toplam üretimdeki payı yüzde 57 olmakla birlikte 15 milyar 270 milyon TL Gayri Safi Üretim Değerine sahiptir. Aynı şekilde enstitü müdürlüklerimiz tarafından geliştirilen makarnalık buğdayda 42 çeşit 2 milyon 555 bin 130 ton üretim ile yüzde 64'lük paya ve 4 milyar 477 milyon 170 bin TL Gayri Safi Üretim Değerine sahiptir. Arpada da enstitülerimiz tarafından geliştirilen çeşitler, üretim miktarları ve milli ekonomiye katkıları noktasında önde gelmektedir. 5 milyon 669 bin 726 ton üretimle, toplam üretimde yüzde 68'lik paya ve 7 milyar 257 milyon 249 bin TL'lik Gayri Safi Üretim Değerine sahiptir.

Bazı kesimler tarafından farklı yönlere çekilen, spekülasyona konu edilen bir ürün de fındık. Bu yıl fındık piyasasını neler bekliyor?

2022 için ülkemiz fındık üretim alanlarında bitki gelişimi yakından takip edilmekte olup Karadeniz bölgesinde Mart ve Nisan'da meydana gelen don ve aşırı yağışın üretimde bir problem oluşturmadığını ve bitki gelişiminin normal seyrinde devam ettiğini söyleyebiliriz.

Şu an için ülkemiz kabuklu fındık üretim miktarı konusunda net bir rakam vermemiz için oldukça erken olup Bakanlığımız koordinasyonunda tüm sektör paydaşlarının da üye yolladığı "Rekolte Tahmin Komisyon"larının çalışmalarını tamamlaması gerekmektedir. Komisyonlar tarafından yapılacak çalışmalar sonucunda hazırlanacak tutanakların bir araya getirilmesiyle ülkemiz kabuklu fındık üretim miktarı daha önceki yıllarda olduğu gibi kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Fındık sektöründeki tüm gelişmeler ilgili kuruluşumuz TMO tarafından yakından takip edilmektedir. TMO hem personel hem de depolama altyapısı ile daha önceki yıllarda olduğu gibi üreticimizin yanında ve tüm ürüne talip olacak şekilde hazırlıklarını yapmaktadır. Bu yıl inşallah fındık üreticilerimizin yüzü gülecek, öyle görünüyor.

Türkiye son yıllarda dünyada tohumculuk sektöründe adından söz ettiren bir duruma geldi. 1 milyon 400 bin ton sertifikalı tohumluk üretimimiz var, 90'dan fazla ülkeye tohum ihracatı yapıyoruz. Araştırma enstitülerimiz AR-GE çalışmalarıyla; 2022 Mayıs itibarıyla yüzde 100 yerli ve milli 911 tarla bitkisi ve 257 sebze toplam bin 168 çeşit ile yerli ve milli tohumculukta büyük pay sahibidir.